

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1999 m. vasario 17 d. trečiadienis. Nr. 13. (93) Kaina 0,80 Lt.

Ką medžiojo policininkai Taručių miške?

JEI VIDURY ŽIEMOS IŠEJĘS Į MIŠKĄ PASIGROŽĖTI GAMTA NETIKĖTAI PAJUSTUM UŽPAKALY KĄŽKĄ ATŠNO-PUOJANT, TIKRIAUSIAI PAGALVOTUM, KAD VEJASI NE KAS KITAS, O ŠERNAS. IŠSIGANDESS PRUKTUM KIEK TIK SVEIKATOS TURI. VASARIO 9-ĄJĄ PILNOMIS IŠGAŠČIO AKIMIS TARUČIŲ MIŠKU, KURIS NETOLI SUVAINIŠKIO PASIENIO POSTO, SPRUKO DU VYRUKAI. BET NE PASIUTE ŽVĖRYS JUOS VIJOSI, O PASIENIO POLICIJOS TARNYBOS BEI POLICIJOS KOMISARIATO OPERATYVINIAI DARBUOTOJAI.

Vygandas Pranskūnas

Vyrai išėjo į mišką...

Vis dar tebevyksta pernai prasidėjusi teisėtvarkos pareigūnų organizuota operacija "Vartai", kurios pagrindinis tikslas - "užkelti" visus valstybės sienos, skiriančios Lietuvą ir Latviją, vartus, pro kuriuos nesustabdomai teka spiritas, nafta, per kuriuos peršoka tabako gaminiai ir kitos kontrabandinės prekės.

Rajono policijos komisaras Stasys

Meliūnas sakė su kolegomis neseniai ap-
lankęs naujoje vietoje įsikūrusią pasieniečių būstinę, kur įvyko koordinacinis pasitarimas. Abiems pusėms atstovavo geriausieji operatyviniai darbuotojai, po konkrečių kalbų nutarę "išeiti pasivaikščioti" tais keliais ir takeliais, kuriuos labai pamėgo įvairaus plauko vežėjai ir nešėjai. Buvo pasirinkta Suvainiškių kryptis. Tose miškingose ir kalvotose vietose spiritui tekėti kone idealiausios sąlygos.

Gaudynės

Pareigūnų spėlionės ir turimi duomenys pasitvirtino. Pro pat juos netrukus dideliu greičiu prazvimbė du "Audi" automobiliai, į nurodymus sustoti nė nereagavę. Policininkams toks vairuotojų elgesys, aišku, sukėlė įtarimą. Dar didesnis įtarimas kilo, kai pasirodė "Renault Trafic". Ir ne specialistui matėsi, kad mašina kažko sunkaus prikrauta. Pareigūnai ėmė persekioti. Automobilis, matyt, irgi buvo be

Nukelta į 2 psl.

Automobilis įklimpo, ir pareigūnams jį beliko surasti.

"Renault Trafic" kėbule buvo devynios 200 litrų talpos statinės, pilnos stiprų alkoholio kvapą turinčio skysčio.

Kalendorius

**Nuo trečiadienio
iki trečiadienio**

Šiandien saulė tekėjo 6.37, leisis 16.29.
Dienos ilgumas 9.52. Jaunatį vasario
23 d. 3 val. 44 min. keis priešpilis.

**Vardadieniai,
atmintinos dienos**

Trečiadienis, 02.17

Aleksas, Donatas, Donata, Selma, Vaišvilas, Viltė, Viltrūda

Pelenų diena

Gavėnios pradžia

Ketvirtadienis, 02.18

Bernadeta, Gendrė, Kamilė, Karigaila, Lengvenis, Simeonas

Penktadienis, 02.19

Konradas, Nida, Šarūnas, Zuzana

Šeštadienis, 02.20

Aidas, Eitvydė, Leonas, Viskintas, Žemyna

Sekmadienis, 02.21

Eleonora, Feliksas, Kęstutis, Žemyna

Pirmadienis, 02.22

Almis, Darvydas, Elvinas, Gintautė, Izabelė, Margarita

Antradienis, 02.23

Alvyra, Butvilė, Gantautas, Romana (Roma), Severinas.

Humoristinis horoskopas

Saulė įžengs į Žuvų ženklą
vasario 19 d. 3 val. 36 min.

Gimusieji po šiuo ženklu pasižymi lakia vaizduote, kuri neretai įklampina į bėdą. Karjera Žuvies nevilioja, bet dėl akiračio paplatinimo ji pasirengusi kopti tarnybos laiptais. Iš prigimties nuolaidi ir linkusi eiti pavėjui. Todėl labai svarbu, kad vėjas pūstų į reikiamą pusę. Dažniausiai Žuvis dirba toje srityje, kuri visai nesusijusi su jos gabumais. Ji keistų tarnybą, bet ten, kur nori – jos nepriima, o kur priima – dar blogiau. Dauguma žuvų nesavanaudės, bet kartais to nesavanaudiškumo gėdijasi ir prašo padidinti algą. Žuvį nesunku sugraudinti, dar lengviau įvartyti jai baimės. Nors ir neryžtingos, Žuvys linkusios į numatytus veiksmus su nenumatytais rezultatais.

Artimiausiais metais jūsų laukia sėkmė. Kai pasiūlys kyši – neimkite.

Žiupsnelis patarimų

Daržininkams mėgėjams...

Kai kurių daržovių sėklos daigios labai neilgai. Tai svogūnų, porų, laiškinių česnakų, gelteklių, dašio, krapų, kai kurių prieskoninių daržovių. Jų daigumas sumažėja jau antrais metais.

Dauguma daržovių sėklų išlieka daigios daugelį metų, žinoma, jeigu jos buvo tinkamai laikomos. Ir vis dėlto, kad netektų nusivilti, prieš sodinant rekomenduojama patikrinti sėklų daigumą.

Daiginti sėklas galima negiliose lėkštėse ar panašiuose induose. Į juos įklojamas sugeriamasis popierius. Patalpos temperatūra – 20 laipsnių. Daigumui nustatyti imama 100 sėklų. Pupelių, žirnių ir kitų stambių sėklų – 50. Sėklos išdėstomos lėkštėje ant sukarpyto ir sudrėkinto sugeriamojo ar filtravimo popieriaus taip, kad neliestų viena kitos. Paruoštos sėklos pridengiamos kitu sugeriamojo popieriaus gabalėliu. Sėklas daiginant reikia nuolat sugeriamąjį popierių drėkinti. Indas su sėklomis pridengiamas kita lėkšte ar stiklu. Sudygosios sėklos išrenkamos ir suskaičiuojamos. Taip nustatomas jų daigumo procentas. Vidutiniškai jis turėtų būti apie 80-90 proc. Jei daigumas mažesnis kaip 50 proc., sėklų sėti neverta.

besirūpinantiems maistu...

Daugelis užsiėmusių žmonių, neturinčių laiko kasdien gaminti valgį, yra pastebėję, kad pašildžius vakarykščius kotletus, jie būna nebe tokie skanūs, netgi naudojant daug sviesto. Bet čia ir yra pagrindinė klaida! Antrą dieną šildyda-

mi maistą nenaudokite riebalų. Geriau į keptuvę įpilkite truputį vandens ar pieno (priklausomai nuo to, ką šildote), sandariai uždenkite ir 10-15 minučių palaukite ant labai silpnos ugnies. Taip bet koks patiekalas pasidarys purus ir sulcingas, ypač skanūs bus varškėčiai, apkepai, kotletai. Beje, visai nebūtina kepti kotletus iš viso paruošto faršo, jis šaldytuve puikiai išsilaiko iki kitos dienos, o šviežiai iškepti kotletai vis tiek bus skanesni už pašildytus. Yra ir kitas būdas: jūs galite iš viso faršo pasiruošti pusfabrikačius, apvolioti juos džiovėseliuose, sudėti eilėmis į pergamentinį popierių ar foliją taip, kad jie nesiliestų vienas prie kito ir įdėti į kamerą. Kai reikės, išsiimkite reikalingą kiekį ir net neatšildę galėsite išsikepti.

...ir šeimininkams

Investicija į ateitį

Nepatingėkite sugaišti keletą minučių tam, kad po lietaus nuvalytumėte langus. Vėliau, kai užsiimsite rimtu langų valymu, tai sutrumpins jūsų darbą maždaug dvigubai.

Sulipusios stiklinės

Kad lengviau atskirtumėte dvi sulipusias viena į kitą sumautas stiklines, į vidinę įpilkite šalto vandens ir abi stiklines įdėkite į dubenėlį su šiltu vandeniu. Po dviejų minučių stiklinės puikiai atsiskirs.

Svarbi smulkmena

Pritvirtinkite ant durų ar prie jų kabliuką ir visuomet ant jo kabinkite raktus – tada niekuomet jų nepamesite ir išvengsite ilgų bei nervinančių ieškojimų.

Tai įdomu

Žaibo plykstelėjimas užtrunka 0,001 sekundės.

Bitė vieną kartą suplasnoja sparnais per 0,005 sekundės.

Kosminis laivas vieną kilometrą nuskrėja per 0,1 sekundės.

Šviesos signalas iš Mėnulio į Žemę keliauja 1,25 sekundės.

Žmogui suvalgius kąsnelį duonos, sotumo jausmas ateina po 21 minutės.

Patys ilgiausi žmogaus sapnai netrunka ilgiau kaip 15 minučių.

Vienadienė plaštakė gyvena 1 valandą.

Per metus Afrika ir Pietų Amerika viena nuo kitos nutolsta 5 centimetrais.

Per 15 metų amerikiečių vaikai televizijos ekrane gali pamatyti 18 tūkstančių žmogžudysčių.

Reikia 250 milijonų metų, kol Žemės plutoje susidaro nafta.

Manoma, kad Saulė užges po 10 milijardų metų.

Bronius Kondratas

Iššūkis

Lašas į stiklą – kaip šūvis.
Krūpteli veidas prie stalo.
Viskas, kas tikra – netikra
Geriančiam vakaro alų.

Sėdi gal tūkstantis metų.
Buvo tos žvakės ir gėlės?
Akys sugrižta ir mato –
Vaikšto kastuvai po smėlį.

Akmenys dunksteli dūslūs,
Juodžemį renka – mažoka.
Remiasi į vakarą dulsą,
Stumteli medį ar žmogų.

Krūpteli veidas prie stalo –
Semia kastuvai ir semia.
Lango keturkampy bala
Rytas, sunkesnis už žemę.

Reikia – įveikia jis slenkstį.
Vėjas prie klevo įniršęs...
Reikia – skubiai pasilenkia,
Pakelia lapą kaip pirštinę.

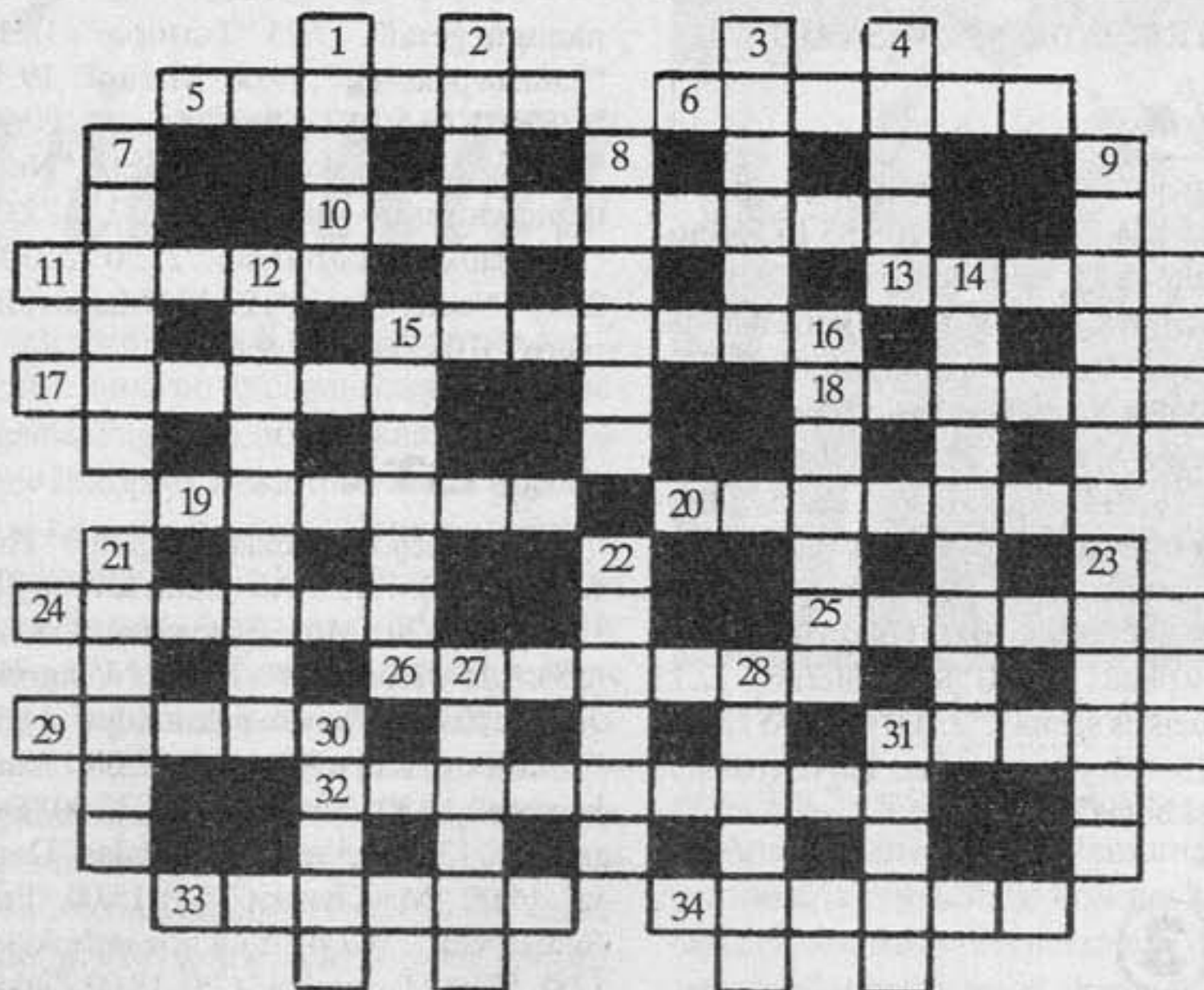
Be epilogo

Pernakt tarp sienų keturių
Žingsniu žvėries, patekusio į klastą.
Iš jų belangių ir niūrių,
Iš akmenio tas karstas man suręstas.

Bet nelauktai randu duris –
Už jų vėl siaubas, gyvą užrakinęs.
Taip lekia genamas žvėris
Kaktomuša į sieną akmeninę.

Beldžiu į sieną ir staiga
Aš surandu tave, o griūva stogas.
O tu tikra, jau realia ranka
Atėmusi man sapno epiloga.

Kryžiažodis

Vertikaliai:

1. Ploto matas.
2. Panašus į briauną sulenkimas drabužyje, padarytas lyginant laidyne.
3. AB "Rokiškio sūris" direktorius.
4. Šviesos nebuvimas.
7. Lenkijos piniginis vienetas.
8. Senovės Graikija bei Roma ir jų kultūra.
9. Tikras, nepramanytas įvykis ar reiškiny.
12. Kambariuose auginamas augalas, kurio lapų sultys vartojamos medicinoje.
14. Tragiškas grožinio kūrinio elementas.
15. Grožio mėgėjas ir vertintojas.
16. Pleviasparnių būrio didelėmis bendrijomis gyvenantis vabzdys.
21. Nedidelis eiliuotas epinis kūrinėlis ar pasakojamoji daina, jaudinančio, niūraus turinio.
22. Karpinių šeimos vertinga žuvis.
23. Ryklės gleivinės uždegimas.
27. Vilniaus miesto meras.
28. Latvijos gyventojas.
30. Senovės graikų karo ir išminties deivė.
31. Norvegijos sostinė.

Horizontaliai:

5. Nedidelis lygiaplaukis trumpakojis šuo.
6. Vienodų arkų eilė.
10. Žodis, turintis kitam žodžiui priešingą reikšmę.
11. Cheminis elementas, kurio simbolis B.
13. Puolimas.
15. Piešinys, pagal kurį kas nors kuriama, gaminama.
17. Pokylis, puota.

18. Siaurais lapeliais prieskoniams auginama daržovė.

19. Moteris, kuri stengiasi savo išore ir manieromis padaryti įspūdį.
20. Vieta už upės.
24. Filipinų sostinė.
25. Stalo žaidimas.
26. Sraigto pavidalu susukta viela.
29. Turtas, pelnas.
31. Cheminis elementas.
32. Taksi vairuotojas.
33. Apskritimo ar šiaip kreivės dalis.
34. Tiksliai veikalo, knygos ar kalbos ištrauka.

Sudarė Vaida Pranskūnaitė

Kryžiažodžio, spausdinto 12 – me numerįje, atsakymai:

1. Krūva 2. Rapsas 3. Valatka 4. Samdinsys 5. Varpas 6. Lusaka 7. Taburetė 8. Ašaka 9. Švedija 10. Kragas 11. Kalakutas 12. Pelė 13. Seka 14. Pantomima 15. Karabinas 16. (vertikaliai) Dargana 16. (horizontaliai) Dantys 17. Nevalia 18. Sudanas 19. Angelas 20. (vertikaliai) Elegija 20. (horizontaliai) Etatas 21. Turkija 22. Sandara 23. Suknelė 24. Srovė 25. Ariana 26. Pareiga 27. Saulė 28. Aidas 29. (vertikaliai) Radianas 29. (horizontaliai) Ragauja 30. Aitvaras 31. Amaras 32. Mėginys 33. Aimana 34. Niekada 35. Komuna 36. Laidas 37. Skėtis 38. Visada 39. Mongolija 40. Kavamedis 41. Ugnė 42. Sala 43. Sacharinas 44. Balsė 45. Lašas.

Anekdotai

Skambino žmona iš Kislovodsko. Kurorte laikydamosi dietos, ji palengvėjo dviem kilogramais.

- Tai nuostabu!

- Nuostabu?! Tiek sveriant, tai tas pats, jei tau nuleistų 5 litus perkant "Mercedesą".

☺ ☺ ☺

- Kodėl tu ant manęs pyksti? - klausia vyras žmoną.

- Priežasties neprisimenu, bet dovanoti tau vis vien negaliu, - atsauna žmona.

☺ ☺ ☺

- Broliuk, išgerkim dar po vieną. Kažin, ar pasimatysim greit.

- Išgert tai išgersiu, bet aš tavęs jau dabar nematau.

☺ ☺ ☺

- Kuo užsiimi?

- Sportininkas.

- O tavo brolis?

- Teisės studentas.

- Sesuo?

- Poetė.

- O tėvai?

- Nuo ryto iki nakties pluša ūkelyje, kad badu nenudvėstume.

Užgavėnių picos

Stasys Varneckas

Anksčiau per Užgavėnes lietuviai valgydavo blynus. Turtingesni blynus kepavo iš valcuotų miltų, mažiau pasiturintys tenkindavosi bulviniais, žirniniais. Tačiau visi Užgavėnių blynai turėdavo būti riebiūs - kad taukai "per barzdą varvėtų".

Prisišveitęs blynų, gaspadorius, būdavo, išeina į ūlyčią, nei barzdos, nei lūpų nenusišluostęs. Atseit visi matykite, koks aš turtingas, kaip riebiai valgau.

Deja, deja! Geri laikai buvo, bet prazuvo. Blynais dabar nieko nenustebinsi, nes ir mokytojai, ir medikai, ir bibliotekininkai bei kitokie inteligentai blynais dar gali užsigavėti. Gal ne tokiais riebiais, kad "per barzdą varvėtų", bet gali. Tačiau šį kartą ne apie juos kalba.

Apie naująjį lietuvį

Taigi nusprendė n. lietuvis užsigavėti. Kaip tarė, taip ir padarė. Eina, žinoma, į restoraną, atsisėda prie stalo. Pribėga laime ir paslaugumu švytintis oficiantas.

- Atnešk, gerbiamasis, dešimt po šimtą!

Oficiantui - kas? Atneša. N. lietuvis paima pirmą šimtgramį, pauosto, susiraukia ir... išpila. Taip, taip, tiesiog ant grindų. Paima antrą - išgeria. Išlenkia trečią, ketvirtą, penktą, šeštą, septintą, aštuntą, devintą. Net garas kyla nuo n. lietuvio, kelnų diržą atsiėjo.

Dešimtą šimtgramį n. lietuvis pastu-

mia į šalį. Nebegeria.

Oficianto būta smalsaus, todėl jis, prisigretinęs prie n. lietuvio, paprašė tokio interviu:

- Pasakykite, n. lietuvi, kodėl negėrėte pirmojo stikliuko?

- Pirmas, bjaurybė, man niekada nepraeina, - atsakė n. lietuvis.

- O kodėl negeriate paskutiniojo?

- Aš nesu toks kvailas, gerbiamasis, kad paskutinį gerčiau. Dar pagyvensiu!

Oficiantas stovi, šypsosi, nes jaučia, kad toliau gali būti dar įdomiau. Taip ir atsitiko.

- O dabar, - pareiškė n. lietuvis, - atnešk man dešimt picų. Ir kad į kiekvieną būtų įkepta po 100 dolerių!

Oficiantui iš nuostabos net akys ant kaktos išlipo, o lėkštė, laikyta rankoje, leptelėjo ant grindų ir subyrėjo į šukes.

- Už viską moku aš! - išdidžiai mostelėjo n. lietuvis. - Tik greičiau, nes laikas - pinigai.

Sukruto, sujudo visa restorano virtuvė, ir po 10 minučių ant n. lietuvio stalo garavo 10 karštų picų. Kiekvienoje picoje - po 100 dolerių.

Suvalgė n. lietuvis vieną picą, antrą, trečią... Žodžiu, sukirto devynias, buvo bebaigiškas ir dešimtą. Tik staiga restorano skliautus sudrebino galin-gas klyksmas:

- Sukčiai, vagys, plėšikai! Aš jums nė cento nemokėsiu!

Išsigandęs atbėgo pats restorano direktorius. Išsiaiškino: dešimtoje picoje stigo vieno dolerio.

PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail: pragiedruliai
@post.omnitel.net

Leidėjas UAB

"Rokiškio pragiedruliai"

Indeksas 424

2 spaudos lankai.

Laikraštis leidžiamas
trečiadieniais ir
penktadieniais

Tiražas 6025 egz.

Redaktorius

Vygandas Pranskūnas

Redaktoriaus pavaduotoja

Rasa Čižauskienė Tel. 51354

Korespondentas

Stanislovas Varneckas Tel. 51354

Buhalterė

Antanina Šapranauskienė Tel. 51354

Leidybos centras:

Jolita Kaškevičienė,

Giedrius Šimėnas Tel. 51354

Rankraščiai negražinami

Redakcija už reklamos ir

skelbimų turinį neatsako

Skelbimai ir prenumeratora

redakcijoje priimami darbo
dienomis

Prenumeratoro kaina:

1 mėn. - 6 Lt;

3 mėn. - 18 Lt;

6 mėn. - 36 Lt.

Ką medžiojo policininkai Taručių miške?

Atkelta iš 1 psl.

stabdžių - niekaip negalėjo sumažinti greičio. Bet kadangi ne visi miško ke-
liukai asfaltuoti, o dar nemažai buvo

Komisaras Stasys Meliūnas rodė, kaip "specialistai" sugeba užkimšti plastmasinius butelius.

ir prisnigę, tai tas automobilis įklimpo - ir nė iš vietos. Policininkai, jį besi-
vydami, vos nepatyrė avarijos, bet vis
tik iki nelaimėlio prisikasė. Tačiau ma-
šinoje nebebuvo nė gyvos dvasios. Į
kurią pusę lyg zuikis nušuoliavo vai-
ruotojas, aiškiai matėsi- sniege pėd-
sakus sunku paslėpti. Persekiojimai lei-

dosi ikandin. Ko gero, pėdsakus būtų
pametę, tačiau vienas policininkas tu-
rėjo gerų medžiotojo įgūdžių. O nuo to-
kio toli nenulėksi. Vaikinas buvo sulai-
kytas.

Po pirmosios sėkmės nenurimo, to-
liau aplink šmirinėjo. Ir vėl pastangos
buvo ne bevaisės. Netoli įklimpusio au-
tomobilio rastas kitas - krovininis, deng-
tu kėbulu. Tačiau taip pat be vairuoto-
jo. Pareigūnai vėl lakstė po mišką. Bėglį
rado įsipainiojusį tarp eglačių. Anot ko-
misaro, tas pats medžiotojas "jį iš ten
išmeškeriojo".

Tyrimas bus kruopštus

Dabar atliekamas tyrimas. Abu su-
gautieji - iš Panevėžio. Stasys Meliūnas
sakė, kad pasitvirtino preliminarūs duo-
menys, jog mūsų pasieniu domisi dides-
nių miestų organizuotų
nusikaltėlių grupių na-
riai. Yra nuojauta, kad
pradėtą darbą reikia tęsti
- jis vėl gali būti sėkmin-
gas.

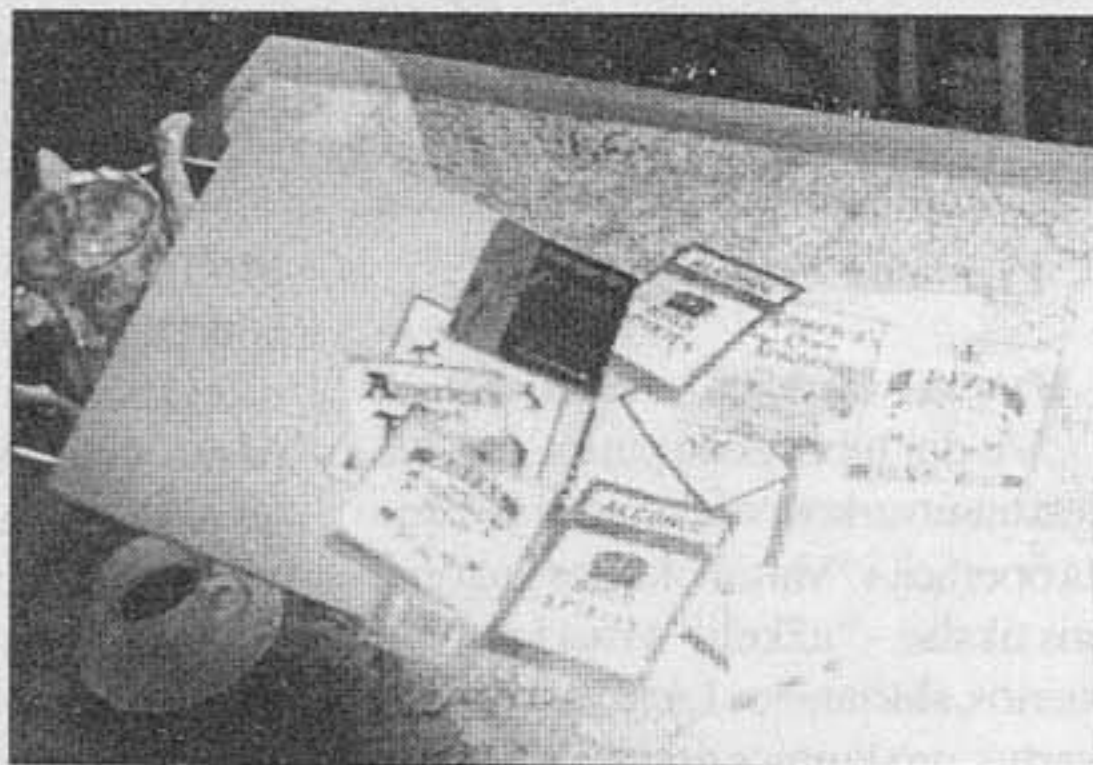
- Kol kas nieko ne-
kaltinam, - sakė komisa-
ras. - R.M. bei M.L. su-
laikyti kaip įtariamieji.
Darysim viską, kad iš-
siaiškintumėm tiesą, ką
jie naktimis veikė pasie-
nio zonoj. Mums, kaip
piliečiams, nekyla abe-
jonių, jog jie užsiiminė-

jo kontrabanda. Tačiau, įvertinant mū-
sų baudžiamąjį procesą, tai įrodyti bus
nelengva.

Komisaras prisiminė istoriją, kaip
per sieną buvo gabenama trys tonos
spirito ir kaip paskui teisme buvo sun-
ku įrodyti, jog tai buvo kotrabandos
kroviny. Pasak Stasio Meliūno, da-
bar operatyviniai darbuotojai stengsis
surinkti maksimalų kiekį nusikalstamos
veikos požymių, kad teisme kontra-
bandininkams neliktų nė menkiausio
šanso išsiginti.

Į Rokiškį yra atvykę Panevėžio or-
ganizuotų nusikaltimų tyrimo tarny-
bos kontrabandos skyriaus pareigū-
nai. Jie jau anksčiau turėjo informaci-
jos apie sulaikytuosius vaikus.

Autoriaus nuotraukos

Čia įvairių gėrimų etikėtės, kurios tiražuojamos dau-
ginimo aparatais.

Meras pasikvietė seniūnus ir policijos komisarą

Virginija Kliaugienė

Mero padėjėja ryšiams su visuomene

Rajono meras Almantas Blažys susi-
tiko su seniūnais. Naujasis meras išklau-
sė jų rūpesčius, buvo aptarti Lietuvos
Nepriklausomybės dienai skirti renginiai.
A. Blažio nuomone, tai labai svarbi Lie-
tuvos valstybingumo šventė, kurioje turi
dalyvauti ne tik seniūnai, bet ir visi se-
niūnijų darbuotojai. Seniūnams buvo
priminta, kad prie namų būtų iškeltos vė-
liavos.

Susitikime dalyvavo ir policijos komi-
saras Stasys Meliūnas. Seniūnai komisa-
ro prašė, kad policijos inspektorius visą
laiką budėtų šokiuose. "Pasitaiko tokių at-
vejų, kai susirenka policijos rėmėjai, o po-
licininko nematyti", - aiškino kai kurie.

S. Meliūnas teigė, kad buvo numatyta
aplankyti kiekvieną seniūniją, bet dėl fi-
nansinių sunkumų to padaryti iki šiol ne-
pavyko. Šie susitikimai nukelti į ateitį.

A. Blažys siūlė seniūnams pateikti elek-
tros energijos taupymo programas.

Finansų tarnybos vadovė Reda Dūdienė
pageidavo susitikti su kiekvienos se-
niūnijos seniūnu ir buhalterė, atskirai ap-
tarti biudžetą.

Jūžintų seniūnas Petras Jozavitas pa-

teikė pasiūlymą seniūnijų darbuotojams
eiti nemokamų atostogų. "Kadangi biu-
džete atlyginimams trūksta 10 procentų
lėšų, mūsų seniūnijos darbuotojai nu-
sprendė geriau išeiti nemokamų atosto-
gų, negu tapti bedarbiais". Šis seniūno
pasiūlymas bus svarstomas.

Meras prašė seniūnų pateikti duome-
nų ir pasiūlymų apie tai, kuriose seniū-
nijose reikėtų įkurti agroservisus.

Vadovaus bankui

Buvęs rajono meras Vytautas Masiulis
tapo Lietuvos žemės ūkio banko Ro-
kiškio skyriaus vadovu.

Mokiniai nenori bastytis gatvėmis, bet...

"Šita mokykla mane stebina, nes čia viskas kitaip... Mokytojos su mumis kalbasi".

"Šeštadienį ir sekmadienį mamai ir sakau, kad geriau mokykloje, o ne namie".

"Man labai patinka prevencinė grupė. Gaila, kad ji bus tik iki Naujųjų metų. Man įdomiau grupėje, o ne namuose".

"Kitoje mokykloje numeta knygą ir nepaaiškina, todėl čia lengviau".

"Labai nemėgstu, kai rėkia ir rašo kuolus".

Tai eilutės iš Rokiškio jaunimo mokyklos mokinių atsakymų į 7 anketos klausimus. Jie labai paprasti: kas patinka mokykloje, kas nepatinka. Bet, sakyčiau, nuoširdūs. Juos pakomentuoti ir atsakyti į kitus klausimus "Pragiedrulių" korespondentas paprašė šios mokyklos direktorę Reginą BENIUŠIENĘ.

Stasys Varneckas

- Mūsų mokykla ypatinga. Pirmiausia tuo, kad ji komplektuojama ne teritoriniu principu. Pas mus susirenka vaikai iš visų Rokiškio miesto vidurinių, nera-

Regina Beniušienė.

dę jose dvasinio jaukumo ir šilumos. Didžiulėse mokyklose, didelėse jų klasėse mažas žmogutis dažnai lieka nepastebėtas, o jeigu ir jo šeimoje ne viskas gerai, belieka pasibelsti į Jaunimo mokyklos duris.

- Sprendžiant iš anketų, čia mokinukai randa tai, apie ką vidurinėse mokyklose tik svajojo.

- Čia pirmiausia jie randa mokytojo dėmesį. Kadangi mūsų klasės nedidelės (turėtų būti iki 15 mokinių), to dėmesio pakanka kiekvienam. Iš pradžių naujokai labai stebisi, kad čia su jais kalbasi, vadina vardu, paklausia, kaip sekasi. Kai kurie prisipažįsta, kad anksčiau niekada nebuvo kviečiami prie lentos. O štai kartą viena mergaitė pareiškė: "Jūs, mokytoja, tokia gera, kad galėtumėte dirbti ir normalioje mokykloje". Mes vaikus sten-

giamės įtikinti, kad jie mokosi normalioje mokykloje, kad čia jų antrieji namai.

- Dar sausio mėnesį mokykloje veikė popietinė grupė, kurioje noriai pasilikdavo gana daug mokinių. Dabar šios grupės nebėra.

- Prieš dvejus metus mūsų socialinė pedagogė Nijolė Pranskūnaitė parengė programą pagal judėjimo "Stabdyk nusikaltamumą" principus. Gavome lėšų, bet dabar jos nebeskiriamos. Tačiau ir dabar daug mokinių ilgiau norėtų pasilikti mokykloje. Kai kuriems ir šeštadienis bei sekmadienis namuose įgrįsta, o ilgokos Kalėdų atostogos – dar labiau. Mūsų moki-

niai nenori bastytis gatvėmis, tačiau mes, matyt, juos priversime tai daryti. O tada – slėptis prokurorai ir policininkai, nesisėbėkite, kad didėja nusikalstamumas.

- Sakoma, kad investicijos į švietimą atsiperka labiausiai. Jūs, gerbiama direktore, matau, su tuo visai sutinkate.

- Negaliu su tuo nesutikti. Norėčiau tik pridurti, kad švietimas – tai ne nusikalstamumo prevencija. Tai ir jauno žmogaus ruošimas gyvenimui. Ką įgys vaikystėje, jaunystėje, turėsi ir garbingame amžiuje.

- Ar Jūsų mokyklai pakanka tų investicijų?

- Mokyklos materialinė bazė silpnoka. Neturime nei savos sporto salės, nei valgyklos. Stinga mokymo priemonių. Mokytojų darbą labai palengvintų ir paspartintų kompiuteriai, dauginimo aparatai. Norėtume sustiprinti darbinį ugdymą, tačiau tam reikia specialios materialinės bazės.

- Jūsų žodžiuose negirdžiu kritikos rajono Švietimo tarnybos adresu.

- Aš nematau, kad vieša kritika visada yra veiksminga. Kartais daug geriau pasiginčyti be pašalinių akių ir ausų.

Kiek mokėsimė už sausio mėnesio komunalines paslaugas?

Paslaugos pavadinimas	Kaina	Pastabos
Dujos (kub. m)	3,40	Turintiems skaitiklius
Dujos (vienam gyventojui)	11,87	Neturintiems skaitiklių
Šaltas vanduo (kub. m)	2,10	Turintiems skaitiklius
Karštas vanduo	11,35	Turintiems skaitiklius
Karštas vanduo turintiems vonias, bet neturintiems skaitiklių	32,37	Vienam gyventojui
Karštas vanduo turintiems skaitiklius, bet neturintiems rankšluosčių džiovintuvo	10,19	Už 1 kub. m
Karštas vanduo turintiems vonias, bet neturintiems rankšluosčių džiovintuvo	29,04	Vienam gyventojui
Karštas vanduo neturintiems nei vonios, nei rankšluosčių džiovintuvo	23,74	Vienam gyventojui
Buto nuoma nenupirktiems butams	0,30	Už 1 kv. m
Eksplotavimo išlaidos	0,093	Už 1 kv. m
Šilumos tinklų priežiūra	0,094	Už 1 kv. m
Šiukšlių išvežimas	1,42	Vienam gyventojui
Kiemų valymas	1,30	Vienam gyventojui
Televizijos antena	0,33	Už vieną
Radijo taškas	2	Už vieną
Bendrabučių valymas	1,73	Vienam gyventojui
Liftai (pradedant 3a., išskyrus vaikus iki 7 m.)	7,86	Vienam gyventojui
Bendrabučių komendanto išlaikymas	3,12	Vienam butui
Pastaba: elektros kainos nesikeičė		

Už sušaudytą jaunystę - ketveri metai

Vygandas Pranskūnas

Praėjusių metų rudenį rokiškėnus sukrėtė kraupi žinia: Nepriklausomybės aikštėje automato šūviu sunkiai sužalota Juozo Tūbelio gimnazijos devintokė Laura Kišūnaitė, gimusi 1983 metais. Kulka perskrodė žandikaulį, smegenis, suskaldė kaukolę, išplėšė akį... Mergaitė skubiai buvo pristatyta į Rokiškio ligoninę, vėliau išvežta į Vilnių. Medikai teigė, kad įvyktų stebuklas, jei sužeistoji išgyventų. Stebuklas neįvyko. Po aštuonių dienų Laura Kišūnaitė mirė šv. Jokūbo ligoninėje.

Nelaimė atsitiko spalio 2 - ają Krašto apsaugos ministerijos Rokiškio rajono teritorinio gynybos štabo kieme. Penktadienio pavakarę pas budinčiojo padėjėju tarnavusį Žydrūną Zenkovą (gim. 1977 m.) atėjo jo draugė Laima Žukauskaitė bei jos pusseserė Laura Kišūnaitė. Savanoris mergaites štabo kieme pasitiko ginkluotas Kalašnikovo automatu AKMS ZP. Ž.Zenkovas viešnioms, matyt, norėjo pademonstruoti, kad nešiojasi ne iš medžio drožtą, bet tikrą ginklą: jis jį visaip vartė rankose, buvo nuėmęs šovinių dėtuve, įkišo iškritusį mokomąjį šovinį. Po akimirkos nuaidėjo šūvis, ir Laura čia pat susmuko...

Kaip į automatą pateko kovinė kulka, vaikas sakė neįsivaizduojas. Ginklo dė-

tuvėje teisėsaugos pareigūnai daugiau šovinių nerado.

Tuo po įvykio kalbinta prokurorė Irena Pšalgauskienė sakė, jog Teritorinio gynybos štabo pareigūnai žinojo apie Ž.Zenkovo teistumą. Jis turėjo būti išbrauktas iš savanorių sąrašų, nes pagal atitinkamą įstatymą teistas asmuo negali tarnauti krašto apsaugos tarnyboje, tuo labiau - nešiotis ginklą. Girtas savanoris du kartus buvo pristatytas į blaivyklą. Žodžiu, pavyzdingu elgesiu nepasižymėjo.

Tuo tarpu Lauros Kišūnaitės mokytojos Irena Varnienė ir Birutė Dudėnienė apie mergaitę atsiliepė labai gerai. I. Varnienė sakė, jog ją tiesiog suglumino žmogaus neatsakingumas, žiaurumas. "Šalia verda gyvenimas, laksto jos bendraamžiai, o Lauros nebėr... Man atrodo, kad žmogaus gyvenimas kartais tampa bereikšmis", - kalbėjo mokytoja. B. Dudėnienė teigė, jog ji taip pat prieš brutalumą, tačiau įvykį vertino kaip neatsargumą. Ji buvo įsitikinusi, kad ir savanoris, nuspaudęs ginklo gaiduką, išgyvena ne ką mažiau nei Lauros artimieji, draugai.

Ž.Zenkovui buvo iškelta baudžiamoji byla pagal Baudžiamojo Kodekso 109 straipsnį (nužudymas dėl neatsargumo, sąmoningai nesilaikant taisyklių). Neseniai rajono Apylinkės teismas bylą išnagrinėjo ir buvusiam savanoriui skyrė 4 metų ir 3 mėnesių laisvės atėmimo bausmę bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje. Dar 7 mėnesiai Ž.Zenkovui pridėti už anksčiau padarytą nusikaltimą - vagystę ir bandymą nuvaryti automobilį. Tačiau jis neatliko visos teismo skirtos bausmės. Žuvusiosios tėvai už laidotuves ir paminklą iš nusikaltėlio pareikalavo daugiau kaip 12 tūkst. litų. Dalį šios sumos Ž.Zenkovas jau sumokėjo.

Iš policijos suvestinių

Vasario 5-10 dienomis policijos pareigūnai sulaikė 31 kelių eismo taisyklių pažeidėją (5 vairuotojai buvo neblaivūs), nubaudė 11 neblaivių piliečių, pasirodžiusių viešose vietose, registruoti 2 chuliganizmo atvejai, 5 asmeninio turto vagystės.

Nuplėšė spyną ir...

Vasario 5 dieną gautas piliečio P.A.S., gyvenančio Vytauto gatvėje, Obeliuose, pareiškimas, kad apie 9.30 val. pastebėjo nuplėštą pakabinamą daržinės durų spyną. Iš daržinės "iškeliaivo" du polietileniniai maišai su amonio salietra ir plastmasinė 50 litrų talpos statinė, pilna dyzelinio kuro.

Kažkas įsibrovė į pilietės V.B., gyvenančios Vilties gatvėje, negyvenamą sodybą, esančią Respublikos gatvėje. Iš namo dingo įvairūs indai.

Žemės ūkio bendrovės "Vieškelis" direktorius pranešė, kad, sulaužius spynos metalinę kilpą, buvo įsibrauta į bendrovei priklausančią garažą ir pavogta 250 naudotų padangų. Bendrovė patyrė 807,5 lito nuostolį.

Pakako 10 minučių

Gautas pilietės S.B., gyvenančios Vilniaus gatvėje, pareiškimas, kad vasario 6 dieną, apie 19.00 val., kažkas pastebėjo, kad buto durys neužrakinotos. Per 10 minučių iš namų dingo televizorius ir garso grotuvas.

Dingsta net saugomi daiktai

Vasario 9 dieną gautas pilietės V.J., gyvenančios Eiskudžių kaime, Biržų rajone, pareiškimas, kad neaiškiomis aplinkybėmis iš Rokiškio autobusų stoties specialiai bufete paliktos saugoti kelioninės rankinės dingo daug įvairių daiktų: kibirėlis su šaltiena, megztos pirštinės, trys siūlų kamuoliai ir kt.

"Nuvirto" antenos

Gautas piliečio G.S., gyvenančio Jaunystės gatvėje, pareiškimas, kad vasario 10 dieną, apie 20.00 val., pastebėjo, jog neaiškiomis aplinkybėmis dingo trys ant Kavoliškio prekybos centro stogo buvę paraboliniai antenos konverteriai. Nuostolis 840 litų.

Kad gyventi būtų šviesiau

Janina Liolienė

Lietuvos jaunimo federacijos "Baltų ainiai" konferencija, kurią organizavo federacijos Rokiškio skyrius ir "Romuvos" vidurinės mokyklos "Baltų ainių" kuopelė, vadovaujama Rimos Valentienės, prasidėjo literatūrine menine kompozicija. Mokyklos direktorius Gediminas Matiekus pasveikino 126 jaunuosius blaivybės šalininkus iš viso rajono, mokytojus, svečius. Švietimo tarnybos vadovas Rimantas Šinkūnas išreiškė viltį, kad gausus konferencijos dalyvių būrys susirinko įvardinti pribrendusių skaudulius, aptarti klaidas, drauge paieškoti būdų, kaip sušvelninti esamą sudėtingą situaciją.

Pedagoginė – psichologinė grupė rajone 1998 metais nustatė 156 nepilnamečius su įvairiais psichikos sutrikimais, 40 jaunuolių – su intelekto sutrikimais. Rajone gyvena 21 nemokytinas vaikas (80 proc. iš jų kilę iš asocialių šeimų). Švietimo tarnybos vadovo nuogąstavimai: "Jei toliau žengsim tokiais tempais

vartodami alkoholį, sulauksim meto, kai 10 proc. jaunimo turės įvairias psichikos negalias. Pagal alkoholikų skaičių pirmiausia Europoje. Kokie mes būsim po metų, po kitų, po 10 – ties? Kam mes būsim reikalingi, sužlugdę genetinį fondą? Gal tapsim pigia darbo jėga gūdžioje provincijoje?" Anot R.Šinkūno, didžiulę reikšmę įgyja prevencinis darbas. Sveikintinos visos pastangos burti jaunimą į įvairias organizacijas, klubus. "Šiandien problemos panašios kaip ir prieš 150 metų, Motiejaus Valančiaus laikais, tik mastai kur kas didesni. Visi kartu ieškokime būdų pasipriešinti negerovėms", – siūlė Švietimo tarnybos vadovas.

Daug metų Rokiškio "Baltų ainiams" vadovavęs teismo pirmininkas Vilhelmas Jasiulionis supažindino su federacijos veikla. Lektoriaus įsitikinimu, visose mokyklose tikslinga kurti "Baltų ainių" kuopelės, kurios bendrautų tarpusavyje. Tai pajavirintų jaunuolių gyvenimą. Kai Lietuvoje nuolat girtauja kas 4-5 žmogus, kai vienam gyventojui per metus tenka 17,6 litro išgerto alkoholio, jaunimui kalbėti apie prąžūtingą jo galią reiktų kuo dažniau.

Rajono vyriausioji prokurorė Irena Mikulienė buvo atvira – prisipažino nedaug žinojusi apie "Baltų ainių" draugiją. "Jūsų jauni, žvalūs veidai nuteikia optimistiškai. Draugijos tikslai ir priemonės jiems pasiekti – sveikintini", – kalbėjo ji. Prokurorės linkėjimas – nesusidurti jaunimui su policija, prokuratūra, teismais. Tai – ne mokytojai ir ne auklėtojai, tai – visai kita institucija, įvykdytus nusikalstamus veiksmus traktuojanti kaip nusikaltimus.

Savivaldybės gydytojas Tadeušas Chadyšas populiariai papasakojo, kaip nesunku įklimpti į alkoholizmo liūną. Socialinės paramos ir darbo tarnybos vadovo pavaduotoja vaikų teisių apsaugai Anfisa Silvanova nepilnamečių girtavimą įvertino ne tik kaip blogybę, bet kaip tragediją. "Vaikas – taip pat asmenybė, turinti ir savo teises, ir pareigas. Norisi tikėti, kad esate branduolys, įsiliejantis į visuomeni-

Ir be svaigalų skambi daina.

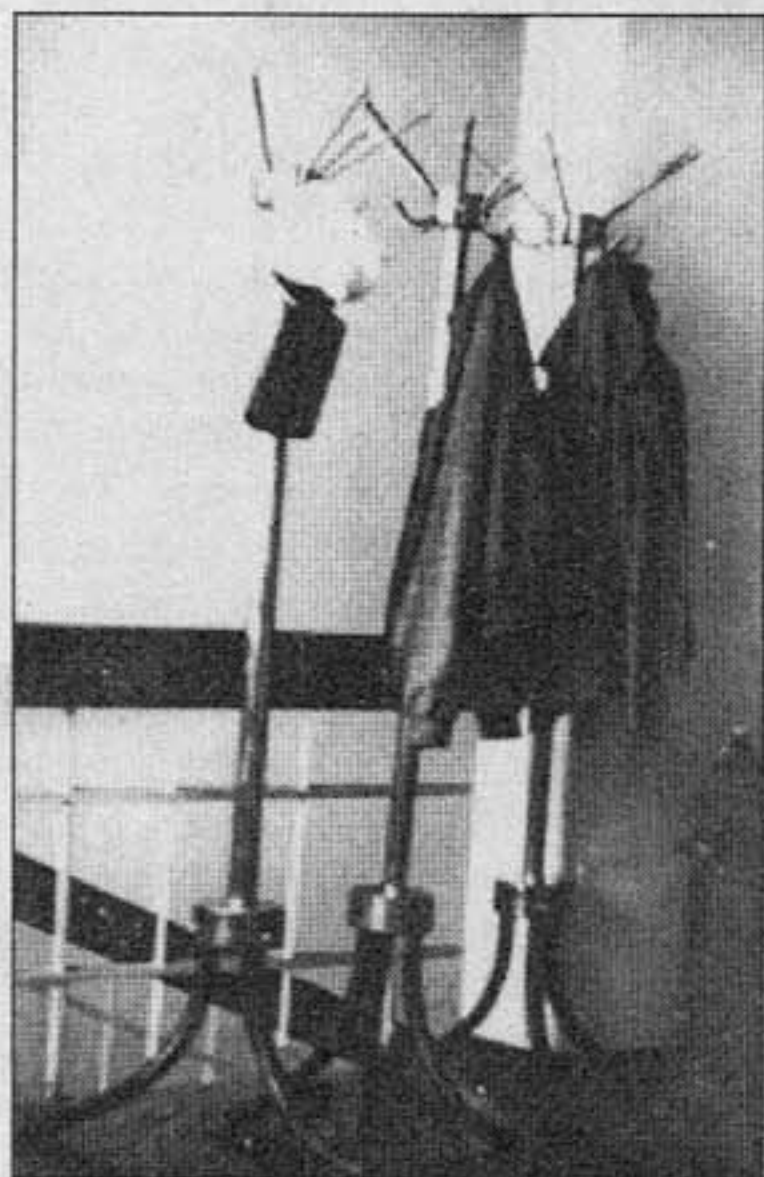
nę veiklą," – sakė A.Silvanova.

Apie jaunimo nusikalstamumą ir jo priežastis rajone kalbėjo Policijos komisariato pareigūnai. Pernai rajone nepilnamečiai padarė 80 nusikaltimų, iš kurių didžioji dalis – vagystės, trečdalis nusikaltimų padaryti grupėse. 17 proc. nusikaltimų įvykdyti neblaivių nepilnamečių. Nusikalstama dėl įvairių priežasčių. Blaivykloje pabuvojo 21 nepilnametis, iš jų nuo 14 iki 16 metų. Beveik visi išgėrę jaunuoliai pristatyti iš diskotekų. Būna, kad pirmą taurelę paragauti vaikui įduoda patys tėvai. Statistika teigia, kad "supažindinus" vaikus iki 10 metų su taure šampano ar alaus stikline, vėliau 51 proc. vartoja alkoholį. Jau šiemet rajone registruoti 5 nepilnamečių padaryti nusikaltimai. Dviejuose nusikaltimuose dalyvavo neblaivūs asmenys. Jauniausias, išblaivintas rajono blaivykloje, buvo 10-metis. Dabar jam 17, deja, paskui jį ir šien dien velkasi nemaža nusikaltimų uodega. "Turim tik vieną gyvenimą – ne nuodykim jo", – prašė inspektorė Roma Šakalienė.

"Baltų ainių" federacijos Rokiškio skyriaus pirmininkas Vladas Liolys pasidžiaugė, kad neblėsta "Baltų ainių" veikla, nuolat gausėja jų pasekėjų būrys. Jaunimo kuopelės įkurtos daugelyje rajono mokyklų. Moksleiviai aktyviai dalyvauja rašinių ir piešinių blaivybės tematika konkursuose.

Priimta rezoliucija dėl blaivybės idėjų skleidimo rajono mokyklose.

Vygando Pranskūno nuotraukos

O kokių čia svečių atėjo?

Kartais jausmas – po murzina paslapties skraiste

Rokiškio pradinės mokyklos mokytoja Alina Valantinavičienė lankė kursus, kuriuose susipažino su Valdorfo mokyklos samprata. Ši pedagogika daug dėmesio skiria žmogaus vidinei darnai, kūrybinei galiai, išminčiai. "Keiskis pats ir keisk šalia esantį" – tai moto, kuriuo vadovaujasi šios mokyklos mokytojai ir mokiniai.

Čia spausdiname pirmąjį mokytojos A. Valantinavičienės pamąstymų pluoštelį. Tęsinį skaitykite kitame laikraščio numeryje.

Alina Valantinavičienė

Buvimas

"Kaip neteisinga..." – pagalvoji keletą kartų per dieną. Labai norisi tai pakeisti, tačiau užgniauži savyje spurdantį žodį. Neleisk, kad jis išsigimtu į bejėgišką skundą ar sudužtų į tylą. Tada su palengvėjimu praveri klasės duris, nes tam būtent dabar reikia stipraus tikrumo pojūčio. Laimė, kad tai gali išgyventi kasdien, ištiesdamas ranką savo mokinui. Pripažink – turi viltį, kad tau nereikės rausti po keletos metų dėl šito žmogučio klaidų. Juk tai būtų ir tavo klaida.

Susikaupk ir pagalvok, ką nori šitam vaikui duoti. Aišku, mokysi skaityti, rašyti ir skaičiuoti. Tai visais įmanomais būdais tau primena gigantiškos programos, sparčiai besivystantis intelektualinis visuomenės lygis ir visi patogūs daiktai, sukurti žmogaus proto. Bet jei-gu vakar supratai, kad mokykla yra ne vien tai, tu – laimingas žmogus. Vadinasi, esi pasiruošęs gražiam žmogiškam ryšiui su savo mokiniu, kuris savaime yra gera kurianti jėga. Esi pilnas optimizmo. Nors kasdien matai aplinkui daug nelaimingų žmonių, nemokančių susitarti su savimi, aklių gyvenimo spalvoms, bejėgių savo dvasia. Bet tu, mokytojau, gali

ši gyvenimą padaryti geresniu, ugdydamas vaiko vidines galias. Gali tikėtis, kad po dešimties metų sutikęs laisvą, atsakingą ir kūrybiškai mąstantį žmogų, galėsi sau pasakyti: "Kaip teisinga!"

Iš to, ką paminėjau, man kyla abejonė apie patį mokytojo profesijos formulavimo teisingumą: "Dirbu mokytoju". Manau, jog tai tavo buvimas. Tavo gyvenimas, jo supratimas, atviras aplinkiniams ir veikiantis juos. Tai dvasinės sferos profesija. Todėl teisingiau skambėtų: "Esu mokytojas". Taip pat įvardijama ir aktorius, ir kunigo, ir dailininko veikla.

Norėčiau pateikti keletą fragmentų iš mūsų mokyklinio buvimo.

Pažintis

A.de Sent Egziuperi "Mažajame prince" lapės žodžiais mums pasakė: "Susipažinti gali tik su tais dalykais, kuriuos prisijaukini... Jeigu nori turėti draugą, prisijaukink mane".

Aš taip pat norėčiau pirmiausia susidraugauti su tavimi. Vadinasi, būsiu tokia, kokia būnu su savo geriausiais draugais, kurių pasiilgstu ir kurie man neša dvasios palaimą.

Nors tu esi vienas iš dvidešimt kelių mažylių, bet mes turėtume kasdien surasti vienas kitam laiko. Niekur nereikia skubėti, nes tu man esi svarbus ir vienintelis. Todėl iš ryto paduokim vienas kitam rankas ir nors akimirkai pabūkim kartu. Mums abiems pasidaro jaučiau: tau, nes jautiesi nesaugus be mamos, man – nes nepažįstu tavęs. Todėl pasisveikinę pasikalbėkim, kaip pragyvenom vakarykštę dieną, kas džiugaus ir nuvyliančio įvyko. Tu labai gerai padarei, kad atsinešei savo mylimiausią kiškį. Tegu jis irgi lanko mokyklą, kiek tik norės. Tiesa, aš būtinai papasakosiu apie savo vaikystę, nes buvau gana vikri ir išdykusi.

Gerai, kad išeidamas namo nusišypsėjai... Man atrodo, kad mes galime būti draugais.

Gerumas

Džiaugiuosi, kad prieš mums susitinkant tu jau girdėjai, kad aš gera ir graži. Tai šian-

dien gal ir pasikalbėkime apie gerumą. Aš norėčiau tavęs paklausti, ar esi geras. Nuleidi akeles ir pasakai, kad nelabai: kartais nesusitvarkai ir vis ką nors pamiršti. Aš tau meluoti irgi nenoriu. Todėl pasakysiu, kad tu net keturis kartus geresnis už mane. Kadangi aš net keturis kartus ilgiau už tave gyvenau, todėl ir tų nelabai gerų darbų turiu žymiai daugiau už tave. Taigi būčiau labai laiminga susidraugavusi su tokiu geru žmogumi, kaip tu. Dabar supratau, kodėl man taip patinka tavo šypsena. Nesvarbu, kad vakar atidavei pelytei dar vieną dantuką. Tai visai nesusgadino tavo šypsenos. Juk gražus tas, kuris geras. Aš taip pat norėčiau būti graži. Todėl pasistengsiu niekada tau nemeluoti ir padėsiu, kai būsi nusiminęs.

Paslaptys

Suaugusių žmonių gyvenimas tau pasirodo gana paslaptingas ir neįdomus. Jie kartais labai užsispyrę ir barasi. Arba meluoja, kad neturi laiko, nes "kalbasi" su televizoriumi. O pasakose viskas labai teisinga. Blogai pasielgęs, visada būna nubaustas daugeliu išbandymų ir gali pasitaisyti.

Šiandien mes taip pat puikiai sutarėm, kad septyni nykštukai elgėsi labai vyriškai ir kilniai. Be to, puiku, kad Snieguolė yra sveika ir laiminga. Tik aš paklausi, kodėl būtent tik princas galėjo prikelti Snieguolę iš mirties ir šalčio karalystės. Jūs neramiai susižvalgot: "Todėl, kad ji jam patiko". Ne, šito mažai. Todėl, kad princas ją labai mylėjo. Klasėje pasigirsta kikenimas, šnibždesiai. Matau, kad jiems pasidaro gėda ir nesmagu. Aš jus suprantu. Juk šis žodis mėtosi tarsi šiukšlė kiemuose, teleekrane. Tavo sąmonėje jis pakištas po murzina paslapties skraiste. Todėl pažadu, kad apie meilę kalbėsime kasdien. Aš tau pabandysiu įrodyti, kad graži meilės istorija būna ne tik pasakoje, kad meilė yra kurianti jėga, stiprus gyvenimo pamatas.

Vygando Pranskūno nuotrauka

PRO atvira langa

Rimtu, ironišku ir linksmu žvilgsniu

Vygandas Pranskūnas

Rutkus pasimirė tuo metu, kai miestelio žmonės apie savo namukus jau buvo nudirbę beveik visus vasaros darbus. Gelto vyšnynai, serbentuose karaliavo jaunikliai žvirbliai, o agrastų krūmai pūpsojo pusplikiai, kartu su uogomis nubrauktais lapais. Tik obelių šakos dar sviro nuo sunkios bręstančių vaisių naštos. Pievose rytais už miestelio išsitiesdavo pilkšva rūko juosta, ir virš jos galėdavai matyti juokingai kyšančius miestelėnų karvių ragus. Moterys į puodynes ir statinaites kimšo agurkus, perklojamos juos vyšnių lapais, krapais, pabarstydavo joms vienuoms žinomais prieskoniais. Vyrai sėkmadieniais išsirengdavo į turgų, nesiderėdami pirkto iš juodaakių, nesuprantama kalba erzeliuojančių prekyautojų raudonus, apmaigytus pomidorus. Po to, nuėję į miestelio centrą, dairydavosi pažįstamo, su kuriuo būtų galima išgerti praskiesto alaus, pabarstant bokalo kraštus druska, ar perlaužti greitosiomis baltakaklį, užkandant tais pačiais nemūsiškais pomidoriais.

Rutkaus namukas stovėjo pačiame miestelio pakraštyje, neilgos ir dulkėtos gatvės gale. Neišvaizdi ta grytukė buvo: sienos nežinia ar kada dažytos, nuo lietaus ir vėjo pajuodę, atšerpetoję, stogas dengtas lentikėmis, kurių dauguma buvo atšokę ar užsiritę į viršų. Mažyčiai langiukai ir dieną ligi pusės uždengti murzinomis užuolaidomis, tarsi prisimerkę ir apsnūdę žiūrėjo į smėlyje bedūkstančius vaikus. Nė vienas kaimynas tiksliai neprisimena, kada paskutinį kartą buvo pravėręs Rutkaus namuko duris, kitas ir visai nežinojo, į kurią pusę jos atsidaro. Ir nežinojo ne todėl, kad

Rutkus būtų buvęs koks nusikaltėlis ar žiaurus žmogus. Paprasčiausiai - jis buvo tylus ir užsidaręs, ir tokiu tapo nuo to laiko, kai jį paliko žmona Marija su dviem vaikais - sūnum ir dukra. Senesni kaimynai prisimena, kad jis buvęs darbštus, tu-

vė akmenis ir lygiame jų paviršiuje kalė gražias ir liūdnas žmonių mintis savo artimiesiems.

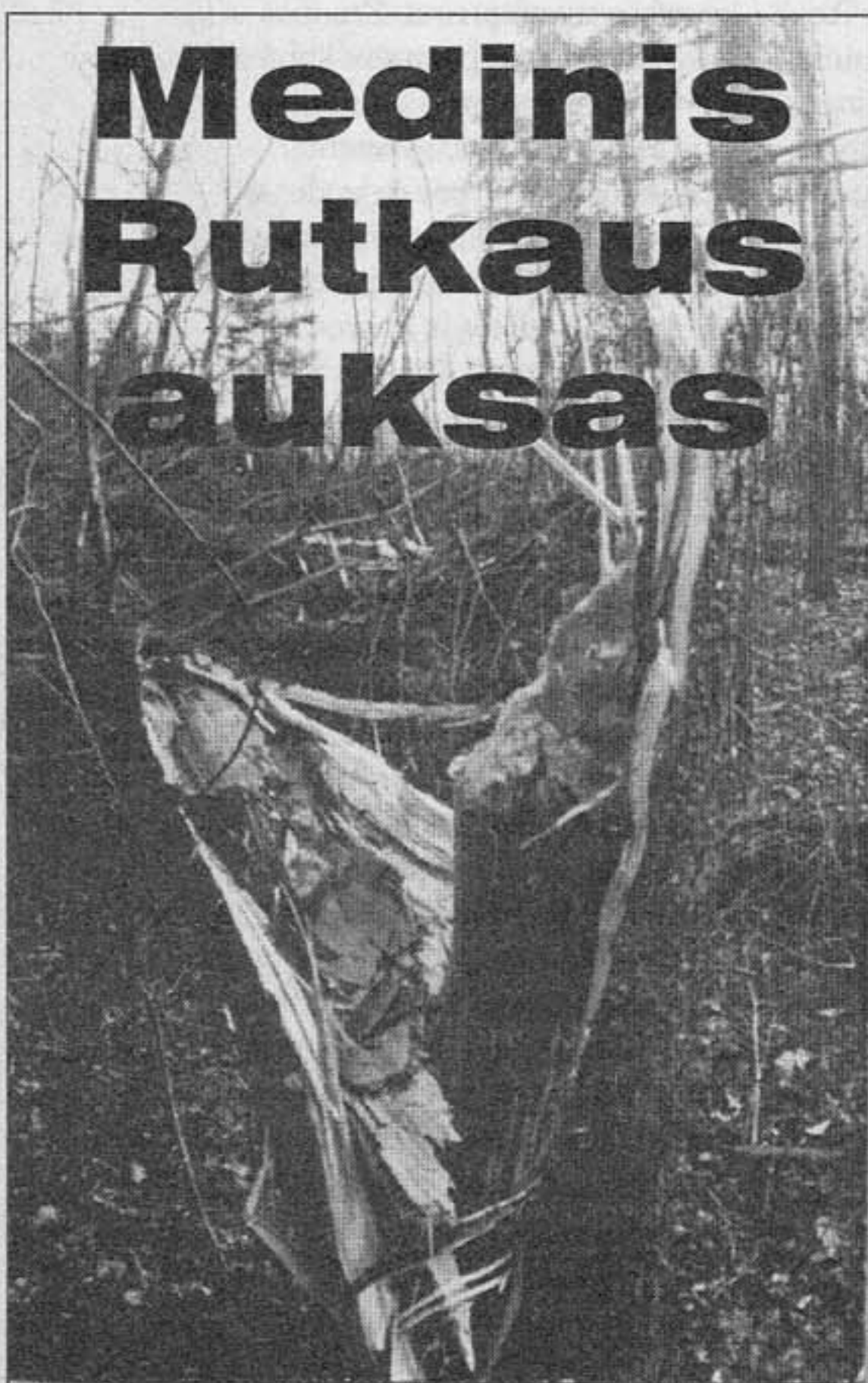
Taip nepastebimai toli pasiliko tos siautulingos Rutkaus gyvenimo dienos, kad žmonės nė neprisimena visų smul-

kmenų. Užtat kiekvienas gatvikėje belakstantis vaikas, paklaustas apie dėdę Rutkų, pilnomis baimės akimis nerdavo tolyn, spardydamas į šalis akmenukus ir keldamas iš po laibų kojelių tumulus dulkių. Dėl to, žinoma, kalti buvo tų vaikų tėvai, savo neklaūžadas gąsdinę tos pajuodusios grytukės paslaptį ir jos gyventoją visagaliais kerais.

Uždaras ir ramus Rutkaus gyvenimas įvairias mintis raizgė ir jo pašonėje gyvenusios davatkos Pūkienės galvoje. Kam, jei ne jai, buvo geriausiai žinoti, kad malūne jos kaimynas, ilgus metus kaldamas akmenis, kartu kalė ir pinigą. Tiesa, po žmonos Marijos išėjimo tos užėjusios siautulio dienos gal kiek bus sumažinusios jo kapitalą, bet Pūkienė nė minutei nebuvo praradusi vilties. "Tepadedu man Dievas, - galvojo ji, - ir aš pirmoji sužinosiu, kada tu iškeliausi pas Abraomą."

Rutkus, aišku, nežinojo, ką apie jį galvojo kaimynai. Jo nedomino jų mintys ir darbai, jis užsidarė savo siaurame pasaulėlyje, gyveno tuo vienu sunkiu ir ilgu laukimu, apie kurį niekas net negalėjo numanyti.

Išprašytas iš malūno, Rutkus neliko valkata. Metęs gėrimą, jis, tiesa, dienų dienas braidžiodavo pamiške, dairydamsis į medžius, šniukštinėdavo pakrūmėmis, bet tai nebuvo betikslis keisto žmogaus slampinėjimas. Nužiūrėjęs tinkamą medį, jis tempdavo prie savo gry-

Medinis Rutkaus auksas

rėjęs auksines rankas ir labai mylėjęs savo vaikus, bet nė vienas tiksliai negali pasakyti, kodėl ir kur vieną ankstų rytą jo žmona Marija, vedina vaikais, išėjo gatvikę ir daugiau jau negrižo. Po to išėjimo Rutkus kurį laiką užgėrė, dažnai pats vienas dainuodamas ar kažką neaiškiai mūmėdamas pavakariais grįždavo namo ir, neuždaręs namuko durų, virsdavo dulkinais rūbais į sujauktą ir nešvarų patalą. Gėrė jis, kol buvo išprašytas iš malūno, kur pjo-

Nukelta į 8 psl.

Medinis Rutkaus auksas

Atkelta iš 7 psl.

tukės, pjaudavo į kalades, skaldydavo ir nešdavosi į vidų. Nei Pūkienė, nei tolimesni kaimynai nė neįtarė, kad šias malakas jis tempė ne į krosnį. Tik, kai vieną sekmadienį, apsikarstęs ryšuliais, Rutkus pasuko tiesiai į turgų, visi pamatė, ką veikė tas dienas grytukės gyventojas. Ant prekystalio gulėjo dailiai išskaptuoti šaukštai, pypkės su velnio galvomis, rėmeliai paveikslėliams.

Ėjo pavasariai, šėlo vidurvasario audros, rūkais užslinkdavo rudenys, o Rutkus vis drožė, skaptavo namų šeiminkėms, seniams ir vaikams reikalingus daiktus. Žmonės pirkdavo, mokėdavo pinigų, ir visi buvo patenkinti įsigytu drožiniu. Užklydusiam pašaliečiui jie sakydavo, kad tai Rutkaus darbas - ir nieko daugiau neaiškindavo, nes ir neturėdavo ką daugiau bepridėti.

O mirė Rutkus gal penktadienio naktį ar šeštadienio rytą. Bent jau taip aiškino davatka Pūkienė pirmą kartą taip gausiai į paskutinį gatvikės kiemą susirinkusiems kaimynams. Buvo ankstus sekmadienio rytas, moterys dar nežinojo, ką darysiančios, o vyrai dar tik šildė vandenį barzdoms skusti, kai lengvu vėjeliu nušiūravo žinia: mirė Rutkus. Ta žinia buvo tokia netikėta, kad privertė suklusti ir susimąstyti kiekvieną. Žmonės ėjo iš kiemų, kraipė galvas, nes nė vienas, matyt, nė įsivaizduoti negalėjo savo gyvenimo be to keisto kaimyno. O gal baiminosi, kad kuriam iš jų teks prisiimti laidotuvių našta, mat niekas negalėjo tiksliai pasakyti, kur tą tolimą rytą išėjo jo žmona Marija su dviem vaikais - sūnum ir dukra.

Kai visi jau buvo susirinkę į neplatų Rutkaus kiemą, staiga suprato: dar neaišku, ar iš tikro Rutkus bus miręs. Namuko durys iš vidaus buvo užsklęstos ir, nors už jų nesigirdėjo nė mažiausio krebždesio, čia atėję vyrai nedrįso jų laužti. Gal įsiveržę į vidų jie bijojo atskleisti kaimyno paslaptį, o gal suabejojo, ar tik senis nebus visai pakvaišęs? Tada nesunku ir per galvą kuo nors gauti... Tik tai Pūkienė puldinėjo čia prie vieno, čia prie kito, tikindama, kad nuo penktadienio vakaro, kada Rutkus parėjo iš kažkur keistai svirduliuodamas, jo daugiau nemačiusi, o taip nėra buvę. Be to, šian-

dien sekmadienis, ir Rutkus turėtų jau seniai sėdėti turguje su savo šaukštais, o ne grytukėje. Vadinasi...

- Pakvieskim Fomą, - galiausiai padėjo ji tašką.

Foma buvo milicininkas ir gyveno gatvikės pradžioje, dailiame geltonai dažytame namuke. Atsiūravo jis nenoriai, užmiegotomis po budėjimo akimis, bet vyrams įkvėpė tiek drąsos, kad vos ne visi būriu puolė prie grytukės durų. Sklęstis pasidavė gana lengvai, tik trekstelėjo sutrūnijusios lentos ir į veidą tvokstelėjo kažkokių kvapų prisiuskęs oras. Žmonės su keistu virpuliu dairėsi po mažus kambarėlius, lyg tikėdamiesi prieš akis staiga išvysti keistą savo kaimyno gyvenimą.

Rutkus klūpojo prie pajuodusios spintukės, viena ranka atsirėmęs jos viršaus. Jį prilaikė šalimais stovėjusi lova. Apsivilkęs ir apsiavęs, jis atrodė kaip ką tik sugrįžęs iš turgaus, ir dabar siekė ant spintukės padėtos gražiai išdrožtos dėžutės. Kai vyrai jį pakėlė ir atsargiai paguldė ant lovos, kažkas jo saujoj pastebėjo popiergalį. Milicininkas Foma atgniaužė pirštus ir, nužvelgęs pilną kambariuką prisirinkusių kaimynų, patyliukais perskaitė:

- Telegrama. Rutkui Antanui. Žuvo Genovaitė ir Jonas. Marija.

Laidojo jį tos pačios dienos pavakary. Užrakinę trobas, atėjo moterys ir vyrai, netgi vaikai nebebijojo karste užkalto Rutkaus. Nebuvo tik davatkos Pūkienės. Toje sumaištyje ji pasiūpė ant spintukės stovėjusią dailiai išdrožtą dėžutę, kurios siekė ir niekaip nepasiekė Rutkus, ir tyliai užsidarė savo troboje. Uždangsčiusi langus, virpančiais pirštais ji pradarė dėžutę. Išėmusi kažkokių medinius žmogiukus, ji iškratė ją, bet daugiau ten nieko nebuvo - nei pinigų, nei aukso.

Perpykusi ir kažką begalvodama, ji ilgai sėdėjo prie stalo, pasirėmusi rankomis galvą ir žiūrėjo į tuos medinius žmogiukus. Ir tik dabar Pūkienė pamatė moterį, iš kurios rankų veržėsi du vaikiukščiai - berniukas ir mergaitė. Jie bėgo, matyt, labai greitai ar prieš didelį vėją, nes jų rūbeliai buvo prisiplakę prie liesų

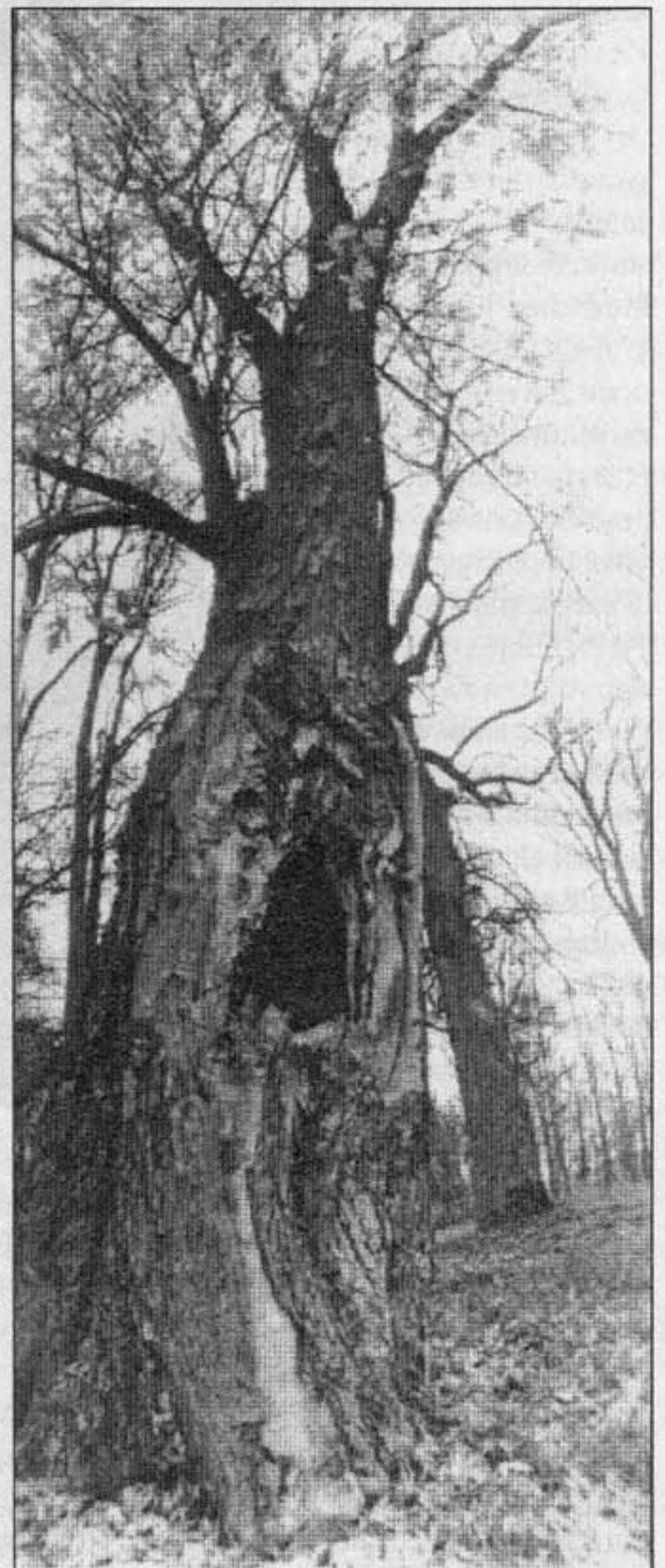
krūtinų, o plaukeliai plėšte plėšėsi nuo užverstų aukštyn galvyčių. Moteris, nepajėgdama atsispirti vaikučių jėgai, lėkė iš paskos, nepaleisdama jų rankyčių...

Pūkienė dar ilgai žiūrėjo į Rutkaus drožinį, kurio apačioje kreivomis raidėmis buvo užrašyta "Sugrįžimas", ir pagaliau viską suprato. Ji išlėkė į tuščią gatvikę, bėgo uždususi ton pusėn, kur buvo nuėję visi kaimynai, ir vis kartojo patylom:

- Rutkau... Rutkau...

Jos niekas neišgirdo. Tik tai dangaus skliautas toj pusėj, į kurią bėgo Pūkienė, buvo pasrūvęs tirštu raudoniu.

Ksavero Bagdono nuotraukos

MŪSŲ DIENOS - KAIP ŠVENTĖS, arba keli beveik erotiškai vaizdeliai

Vieni norėjo praturtėti, kiti domėjosi Oksanos kūno proporcijomis

Vygandas Pranskūnas

Sausio 20 dienos "Pragiedrulių" priede "Pro atvirą langą" išspausdinome feljetoną "Stebukladarė Oksana". Jį iliustravo štai tokia nuotrauka. Kaip ir tikėjimės, skaitytojų reakcija buvo nevienareikšmė. Vienus domino, kaip įsijungti į programą "Namų paštininkas" ir per savaitę, beveik nieko neveikiant, tik užpildant vokus, uždirbti net 360 litų. Kitiems labai patiko mergina. Skaitytojai (ir netgi skaitytojos) domėjosi Oksanos kūno proporcijomis, reikalavo pasakyti telefoną arba paštu atsiųsti jos adresą. Šiems aiškinome, jog feljetoną reikėjo perskaityti iki galo. O publikacijos pabaigoje buvo parašyta: "Jei nežinote Oksanos adreso, užbėkite į redakciją. Tiesa, dar nenusprendėm, kokį banknotą turėtumėt atsinešti. Bet pasiimti nepamažinkit. Už dyką adreso vis tik nežadame duoti. Nepagailėkit – stebukladarė Oksana rytoj jus padarys milijonieriumi. Ir nieko nereikės veikti, nebent ant pečiaus sėdėti!"

Supratę, kad prašome kyšio, interesantai šiek tiek atšlijo. Kai kurie, matyt, pagalvojo, jog gali įkliūti į spąstus. Kaip, pavyzdžiui, ne per daug seniai įkliuvo Panevėžio daktarai.

O tokia Oksana vis dėlto egzistuoja. Ir, ko gero, ne viena. Patikėję nerealiais pažadais, daug kas kimba ant jos meškerės ir, aišku, praranda ne vien prašomus iš pradžių investuoti "tik" 29 litus. Todėl redakcija pajukavo ir nė nemanė būti tarpininkė tarp Oksanos ir norinčių be pastangų praturtėti.

Kaip viena rokiškietė dviem dienom prievarata buvo "įdarbinta" masažiste

Viename mūsų laikraščio numeryje "praslydo" skelbimas: "Mergina atlieka masažą savo namuose". Panašių skelbimų respublikiniuose laikraščiuose apstu, tačiau rajono spaudoje, kaip sakoma, to dar nebuvo. Dešimtys vyrų, kuriems be "Viagros" ar atitinkamo masažo – nė iš vietos, supranta, labai nudžiugo ir puolė skambinti nurodytu telefonu. "Mergina", kuriai 48 – eri, vos spėjo kilnoti telefono ragelį ir, ištroškusiems aštrių pojūčių, aiškinti, kad ji nei gydomojo, nei "linksminančiojo" masažo neatliekanti. O masažo buvo ištroškę ir blaivūs, ir kauštelėję. Kai kurie šnekėjo tiesiai šviesiai ir be užuolankų sakė, ko pagėdautų.

Masažistei trūko kantrybė ir ji, gavusi skelbimo originalą, netruko išsi-

aiškinti, kad šitaip pajukavo jos devyniolikmetės dukros pažįstamos, matyt, nepasidalijusios kavalieraičių. Tačiau tiesiogiai atkeršyti šiai merginai nepavyko, nes tuo metu, kai skelbimas pasirodė laikraštyje ir nuolat ėmė birbti telefonas, ji buvo išvykusi. Daugiau kaip dvi dienas dviprasmiškų vyrų pasiūlymų teko klausytis jos motinai. Šiai teko raudonuoti net prieš bendradarbius:

- Tai susiradai papildomo uždarbio? juokėsi jie. – Įdomu, kiek už seansą imi?

Moteris visai neigė jų pašaipas, bet širdyje jautė, kad ja ne visi tiki.

"Masažistė" mums pasakė merginos, gyvenančios Rokiškio Taikos gatvėje, ir parašiusios tokį skelbimą, pavardę. "Bala nematė, - nusprendėm, - neskelbsim". Juolab, kad ji "masažistei" prisipažino tą skelbimą rašiusi.

Na, o Rokiškio vyrai, sako, labai nu-
liūdo, kad tikrovėje tokios specialistės

nėra, ir dabar taupo pinigus nors vienai "Viagros" tabletei.

Vyrai, ko gero, įsivaizdavo, kad juos masažuos štai tokia mergina.